

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

သတ္တုတွင်းဦးစီးဌာန၊ ရုံးအမှတ် ၁၉၊

နေပြည်တော်။

deptmine@gmail.com

ရက်စွဲ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၆ ရက်။

အကြောင်းအရာ။ ။ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းဥပဒေ
မူကြမ်းအပေါ်တင်ပြခြင်း

မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေနှင့် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ဥပဒေများအတွက် နည်းဥပဒေမူကြမ်း
ရေးဆွဲရာတွင် အကြံပြုချက်များဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရန် သက်ဆိုင်သူများအား ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ခြင်းအတွက်
ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဝေဖန်အကြံပြု မှတ်ချက်များပြုရန်
သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၏ လမ်းဖွင့်ပေးမှုအပေါ်ကြိုဆိုပါကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များကို သတ္တုတွင်းဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေများအတွက် ရည်ရွယ် ရေးသား
ပြုစုထားသော်လည်း အဆိုပါအကြံပြုချက်များကို ကျောက်မျက်ရတနာဥပဒေအတွက် နည်းဥပဒေ
မူကြမ်း ရေးဆွဲရာတွင်လည်း သင့်လျော်သည့် နေရာများတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန(MCRB)သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သတ္တု
တူးဖော်ရေးကဏ္ဍအား ကဏ္ဍအလိုက်သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ချက် တစ်ရပ် (Sector-
Wide Impact Assessment (SWIA)) ကို လက်ရှိ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းသို့ လေ့လာ
ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်သည့် နေရာ
အတော်များများ (ရွှေတူးဖော်ရေး၊ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ရွှေတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း၊ ခဲမဖြူ/အဖြိုက်နက်၊
ထုံးကျောက် သတ္တုတူးဖော်ရေး စသည့်)တွင် ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းများ ပါဝင်သည်။ ထို့အတူ
အရေးပါသည့် သတင်းအချက်အလက်အတွက် သိရှိကျွမ်းကျင်သူများနှင့် အင်တာဗျူးများ ပြုလုပ်ခြင်း
အပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာရှိ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများနှင့် စံနှုန်းများကို သုံးသပ်ခြင်းတို့
ပါဝင်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြံပြုချက်များကို ပူးတွဲပါ စာရွက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါအကြံပြုချက်များ အား ကျွန်ုပ်တို့၏ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများမှ တွေ့ရှိချက်များနှင့် နိုင်ငံတကာရှိ ကောင်းမွန်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် အခြေခံ၍ ရေးသားတင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏အကြံပြုချက်များကို အောက်ဖော်ပြပါအကြောင်းအရာလေးခုအပေါ် အဓိကထားကာ ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ လက်ယက်တွင်းနှင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ် ----- ၄

၂။ အလုပ်သမားစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ကျန်းမာရေးနှင့် လုံခြုံစိတ်ချရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် ----- ၇

၃။ ဒေသခံပြည်သူလူထုနှင့် ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ---၁၃

က) ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တိုင်ကြားလာသည့် မကျေနပ်မှုများ၊ နစ်နာမှု များအား ဖြေရှင်းလုပ်ဆောင်မှု

ခ) ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ဆောင်မှု

၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုကိစ္စရပ်များ ----- ၁၉

ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြံပြုချက်များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ညီလာခံမှ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ညီလာခံ ၁၇၆ (၁၉၉၅ ခုနှစ် သတ္တုတွင်းများတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးညီလာခံ) နှင့် အကြံပြုချက် ၁၈၃ (၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ သတ္တုတွင်းများတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး အကြံပြုချက်) တို့မှ ကိုးကား၍ ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း (IFC) ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့်လုံခြုံရေး ညွှန်ကြားချက်များပါဝင်သည့် ရေရှည်တည်တံ့ရေးမူဘောင် (Sustainability Framework) နှင့် International Council of Minerals and Metals (www.icmm.com) တို့၏ အကြံပြုချက်များအပေါ်တွင်လည်း အမှီပြုထားပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ယခုအကြံပြုချက်များသည် အားလုံးပြည့်ဝခြုံငုံနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ ဥပမာ - လိုင်စင်ချထားပေးခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာစနစ်များ၊ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် နိုင်ငံတကာမှ ကောင်းမွန်သည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများတွင် ကျွမ်းကျင်မှုရှိသည့် National Resource Governance Institute နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ် (World Bank) /အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း (IFC) စသည့်တို့ထံမှ အကြံပြုချက်များရယူရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အား ဤအကြံပြုချက်များအပေါ် နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ယခုနှစ်ကုန်တွင် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနိုင်မည့် သတ္တုတွင်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာအတွက် လက်ရှိကျွန်ုပ်တို့လုပ်ဆောင်နေသည့် ကွင်းဆင်းလေ့လာ ဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များကိုလည်း လူကြီးမင်းတို့အား သိရှိစေရန် အသိပေး မျှဝေသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင် ခံစာသည် ဤဖော်ပြပါ အကြံပြုချက်များအား ထပ်မံအားပြည့်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

ဗစ်ကီဘိုမန်

ဒါရိုက်တာ

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန(MCRB)

မိတ္တူ - မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း (mge@e-mining.gov.com)

သတ္တုတွင်းဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရန်အတွက် MCRB ၏ အကြံပေးချက်များ (ကျောက်မျက် ရတနာဥပဒေ၏ နည်းဥပဒေမူကြမ်းတွင်ပါ သင့်လျော်သည့်နေရာတွင် အသုံးပြု နိုင်ပါသည်။)

၁။ လက်ယက်တွင်းနှင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်

- လွန်ခဲ့သည့်နှစ်များတွင် “လက်ယက်တွင်းအဆင့်” (subsistence level) အတွက် လိုင်စင် ထုတ်ပေးခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိကျရှင်းလင်းသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အသုံးပြု သည့် ကိရိယာမျိုးမျိုး သတ်မှတ်ချက်များထားရှိခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အဆိုပါကဏ္ဍအား တရားဝင်အတည်တကျဖြစ်လာရေး လိုင်စင်နှင့် အခွန်ကိစ္စရပ်များကို လက်ယက်နှင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သတ္တုတူးဖော်သူများ လွယ်ကူစွာ သိရှိနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရန် အကြံပြုပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်လည်း အဆင်းရဲဆုံးဒေသများအတွက် ပို၍အာမခံချက်ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတရပ်ကိုပါ တည်ထောင်ပေးရန် အကြံပြု လိုပါသည်။ အထူးသဖြင့် လက်ယက်တွင်းအဆင့်လိုင်စင်ချပေးရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကိုရိုးရှင်းအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရန် (ခရီးသွားရန်လိုအပ်ချက်ကို လျော့ချခြင်း အပါအဝင်) လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ လိုင်စင်လျှောက်ထားလိုစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ရေနံလက်ယက်တွင်းသမားများအတွက် နည်းဥပဒေကြမ်းတွင်ပါရှိသည့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖြစ်စေသည့် နည်းလမ်းမျိုးကို လိုက်နာစေလိုရန်မသင့်ပါ။ ဖြစ်သင့်သည်မှာ ရေနံ လက်ယက်တွင်း သမားများကို လိုင်စင်ချထားရေးအတွက်လည်း နမူနာကောင်း တစ်ရပ် အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည် (သို့မဟုတ်) ရေနံလက်ယက်တွင်းများကို နည်းဥပဒေ ဘောင် အတွင်း ထင်ထင်ရှားရှားထည့်သွင်းထားသည့် ခေတ်မှီသော နည်းဥပဒေများကို လက်ယက် ရေနံတွင်းများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသင့်ပါသည်။
- တစ်နိုင်တစ်ပိုင်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများသည် မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ ပဋိပက္ခများနှင့် မြေရာဆုံးရှုံးမှုများ စသည့်အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းများကြောင့် အခြားအသက်မွေးဝမ်း ကျောင်း လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ-စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း)ကို ဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း

မရှိသည့်အခါ အစားထိုးလုပ်ကိုင်လာကြသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာလေ့ရှိသည်။ နည်းဥပဒေများသည် တစ်နိုင်ငံတိုင် သတ္တုတူးဖော်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို လုံခြုံပြီး၊ တရားဝင်ကာ၊ ဖြစ်နိုင်သမျှ ရေရှည်အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းနိုင်သည့် အနေအထားတစ်ရပ်တွင် လုပ်ကိုင် ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အဟန့်အတားများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့မည်ဆိုလျှင် လက်ရှိတွင် ဆင်းရဲမှု ကြုံနေရသည့် ဒေသခံပြည်သူများအဖို့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုနိုင်ရန် ပို၍ ခဲယဉ်းသွားစေ မည်ဖြစ်သည်။

- အထူးသဖြင့် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ရွေးချယ်လိုခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ လိုအပ်ချက်ကြောင့်သာ လုပ်ကိုင်ကြရသောဒေသများတွင် အဆိုပါသတ္တုတူးဖော်သူများအား ထောင်ဒဏ်များချမှတ်ခြင်း၊ ဒဏ်ရိုက်ခြင်း၊ သတ္တုတူးဖော်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ကိရိယာများ နှင့် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များကို အလိုမတူပဲ မတရားသိမ်းယူခြင်းများစသည့် ပြင်းထန်သည့် ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ခြင်းဖြင့် - သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာမှုများ တိုးတက်လာစေမည်မဟုတ်ပါ။ တရားမဝင်သည့် တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပြင်းထန်သော ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ခြင်းများပြုလုပ်ပါက တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်သတ္တုတူးဖော်မှုများ ပျောက်ကွယ်ကာ သူတို့၏လုပ်ကိုင်မှုများ (တဖက်တွင် အသုံးပြုသည့် ကိရိယာများနှင့် ဓာတုပစ္စည်းများ ရောင်းချမှု၊ အခြားတဖက်တွင်လည်း သတ္တုရိုင်းများရောင်းချမှုများ)သည် ပို၍ကြီးမားသည့် တရားမဝင်ပြုလုပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်သတ္တု တူးဖော်သူများနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကိုလည်း အခက်အခဲ တွေ့စေနိုင်ပါ သည်။
- နည်းဥပဒေများချမှတ်ရန် အသင့်တော်ဆုံး မဖြစ်သေးသည့် အနေအထားတွင် အထူးသဖြင့် မြေနေရာများအား ကုမ္ပဏီများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားပေးခဲ့သည့် အစဉ်အဆက် သတ္တုတူးဖော် လာခဲ့သည့်နေရာများတွင် အစားထိုးကောင်းမွန်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ် အကိုင်များ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပေါ်လာရန် မည်သို့ ဖန်တီးပေးနိုင် မည်လဲ ဆိုသည့် အချက်ကို အကြံဉာဏ်ရယူသင့်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။
- အကယ်၍ ယခုဥပဒေသည် ရေနံလက်ယက်တွင်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း ရည်ညွှန်းပါက ယင်းအချက်ကို ရှင်းလင်းအောင်ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ထို့သို့ရည်ညွှန်းပါကလည်း ယင်းသို့ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် လိုင်စင် ရယူရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ဖြေလျော့ ပေးရန် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် တိုက်တွန်းပါသည်။

- မြစ်ကြောင်းများကို တူးဆွကာ မြစ်အတွင်းအနည်အနှစ်များမှ သတ္တုများကျင်ယူခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်တွေ့ရလေ့ရှိသည့် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်သတ္တုတူးဖော်သည့် ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဥပဒေမူဘောင်များသည် အချို့သော သတ္တုတူးဖော်ရာတွင် ရေအောက်၌ တူးဖော်သည့်အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သလို၊ အဆိုပါလုပ်ငန်းများအတွက် လိုင်စင် ကိစ္စရပ်များ၊ လုပ်ငန်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်း လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များကိုပါ ဥပဒေမူဘောင်များအတွင်း ထည့်သွင်းသင့်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေကြီးမှု၊ မြေပြိုမှုများနှင့် ဆက်စပ်သည့် ကိစ္စရပ်များ ကြုံတွေ့ နေရသည် ဖြစ်ရာ မကြာခဏဆိုသလို သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ဆောင်မှုများ၏ တိုက်ရိုက် သော်လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း သက်ရောက်သည့် အကျိုးဆက်များ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရေကို အခြေပြုလုပ်ဆောင်သည့် သတ္တုတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်မှုများအား ဆန်းစစ်ခြင်းများပြုလုပ်သင့်ပါသည်။
- မိုးရာသီအတွင်း ရေကြီးနိုင်ခြေမြင့်မားရာ မြစ်ကမ်းပြိုခြင်းများ မဖြစ်ပွားစေရန် ရေကိုအခြေပြု လုပ်ဆောင်သည့် သတ္တုတူးဖော်သည့်လုပ်ငန်းများကို မည်ကဲ့သို့ ဘေးကင်းသော ပုံစံဖြင့် ခွင့်ပြုသင့်သည်ကို စဉ်းစားသင့်သည်။ နည်းဥပဒေများသည် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင်လုပ်ကိုင်သူများနှင့် အသေးစားသတ္တုတူးဖော်သူများ လက်ရှိအသုံးပြုနေသည့် ကမ်းပါးများအား ရေဖြင့် ဖိအား ပြင်းပြင်းထိုးထိုးရှိသည့် စံနစ်သည် ရေတိုက်စားမှုကြောင့် မြေပြိုခြင်းများနှင့် မြစ်အတွင်း နှုံးအနည်အနှစ်များဖြစ်ကာ မြစ်ကောခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု ယူဆသည်ဖြစ်ရာ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းများကို လူအများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာများကို ထိခိုက်စေခြင်း မရှိဘဲ မည်သို့ကန့်သတ် ထိန်းချုပ်နိုင်သည်ကို အသုံးတည့်စေရန် ထောက်ပြပြောဆိုနိုင်သည်။ ထိုသို့ထောက်ပြပြောဆိုသိစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိပါက နောင်တွင် ပို၍ အန္တရာယ်ရှိပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ပို၍ထိခိုက်စေနိုင်သည့် သတ္တုတွင်းတူးဖော်မှုများ (သို့မဟုတ်) အခြားသော တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ တူးဖော်မှုများကိုလုပ်ကိုင်ရန် တွန်းပို့သကဲ့သို့ ဖြစ်သွား နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- ICMM ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ် (World Bank/IFC) ၊ CommDev and Communities and Small-Scale Mining (CASMI) တို့၏လမ်းညွှန်ဖြစ်သော 'Working Together: How large-scale

mining can engage with artisanal and small-scale miners' (အတူတကွ အလုပ်လုပ်ခြင်း - အကြီးစားသတ္တုတွင်း တူးဖော်မှုများအနေဖြင့် လက်လုပ်လက်စား သတ္တုတူးဖော်သူများကို စည်းရုံးနိုင်စွမ်း) လမ်းညွှန်ချက်ကို <http://www.icmm.com/document/789> တွင် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ ထိုလမ်းညွှန်သည် တစ်နိုင်ငံတစ်ပိုင် သတ္တု တူးဖော်သူများအတွက် ကောင်းမွန်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများရရှိရန် အသုံးဝင်သော လမ်းညွှန်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

၂။ အလုပ်သမားရေးရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး

- ထွက်ပေါ်လာသည့် အလုပ်သမားရေးရာဥပဒေမူဘောင်ကိုအသုံးပြု၍ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် သီးခြားဖြစ်ပေါ်နေသောအနေအထားများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အလို့ငှာ သတ္တုတူးဖော်ရေး ဥပဒေကြမ်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိပြဌာန်းပြီးနှင့် ပြဌာန်းရန်စီစဉ်လျက်ရှိသည့် အလုပ်သမားရေးရာ ဥပဒေမူဘောင်တို့ကို အတူတကွပြန်လည် ဆန်းစစ်သင့်သည်။ သတ္တုတွင်း ကဏ္ဍနှင့်သာဆိုင်သော အလုပ်သမားကိစ္စရပ်များကို သတ္တုတွင်းဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းသင့်သလား (သို့မဟုတ်) ပင်မအလုပ်သမားဥပဒေတွင် သတ္တုတွင်း ကဏ္ဍနှင့် ဆိုင်သည့် လိုအပ်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် ထည့်သွင်းသင့်သလားဆိုသည်ကို ဂရုစိုက် စဉ်းစား သင့်သည်။ ရှင်းလင်းမှုရှိပြီး၊ ဥပဒေတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်ကိုက်ညီမှုဖြစ်စေရန် ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် ဒုတိယနည်းလမ်း - အလုပ်သမားဥပဒေအတွင်း သတ္တုတွင်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက် တစ်ရပ်အနေဖြင့် ထည့်သွင်းရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ အလုပ်သမား စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို သီးခြားကဏ္ဍအလိုက် သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်သည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြု ရာတွင် ယင်းကိုပင်မ အလုပ်သမားဥပဒေတွင် ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားရန် လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ရှုပ်ထွေးခြင်းများကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် တင်ပြရန် လိုအပ်ချက်များကို ပို၍ဥပဒေအရ အသက်ဝင်စေမည့် အချက်များ ထည့်သွင်းရန် အကြံပြုတိုက်တွန်းပါသည်။ လက်ရှိ ဥပဒေစည်းမျဉ်းများသည် ပြင်းထန်မှုမရှိသည့် မတော်တဆထိခိုက်မှုများ၊ လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာတွင်းဖြစ်ပေါ်သည့် ရောဂါများနှင့် အန္တရာယ်ရှိသည့် ဖြစ်ပွားမှုများကို တင်ပြရန် လိုအပ်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့်

တောင်းဆိုထားခြင်းမရှိပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာ အဖွဲ့အစည်း (ILO) ပြဌာန်းချက် ၁၇၆ ၏ အပိုဒ် ၅။ ၁၊၁ (ဃ)သည် “အမျိုးသားဥပဒေများ (သို့မဟုတ်) စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတွင် တစ်ခုချင်းစီအလိုက် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း မတော်တဆ ထိခိုက်မှုများ၊ လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ ရောဂါဖြစ်ပွားစေခြင်းများနှင့် အန္တရာယ်ဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေများ၊ အရေအတွက်ကိန်းဂဏန်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့်လိုက်နာခြင်း” တို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဥပဒေသစ်တွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လုပ်ခြုံမှုကို ထိပါးနိုင်သည့် အချက်များမှလွဲ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းများကို ပို၍ထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ကို ထည့်သွင်းနိုင်ပါသည်။

- လက်ရှိသတ္တုတွင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(ဂ)သည် လုပ်ကိုင်ခွင့်ပါမစ်ရထားသူများတွက် “သတ္တုတွင်း အတွင်းနှင့် ၎င်း၏လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ကိုင်ရာနေရာတွင် ဘေးကင်း လုံခြုံမှုရှိရန်နှင့် မတော်တဆထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုများ မရှိရန်ကာကွယ်ရေး” ဆိုသည့် အချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပေးရန်လိုအပ်ချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ထို့အပြင် သတ္တုတွင်း၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်အတွက် လုပ်ကိုင်ခွင့်ရသူများအနေဖြင့် တိုက်ရိုက်တာဝန်ယူမှုရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အစဉ်တစိုက် စောင့်ကြည့်ပြီး ၎င်းတို့အကောင်အထည်ဖော်မှုကို အစီရင်ခံရန် လိုအပ်ချက်ကိုပါ တိုးချဲ့ ထည့်သွင်းနိုင်သည်။ အစီရင်ခံစာတင်ရာတွင်လည်း မတော်တဆထိခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခြင်း ရှိပါက ထိုဖြစ်ရပ်များကို မည်ကဲ့သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့သလဲ ဆိုသည်နှင့် ယင်းနောက်ပိုင်း ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ရပ်မျိုး ထပ်မံ မဖြစ်ပေါ်ရန် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်သလဲ ဆိုသည်တို့ကိုပါ ထည့်သွင်း အစီရင်ခံစေရန်ဖြစ်သည်။
- ဆက်လက်၍“သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကို ယာယီ (သို့မဟုတ်) အပြီးအပိုင် ဆိုင်းငံ့နိုင်စွမ်း” ရှိ၊ မရှိကို သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်လျှင် အသုံးဝင်ပါသည်။ ယင်းအချက်သည် ကျန်းမာရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်တို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်ပေါ်သည့် ဆိုင်းငံ့မှုများအတွက်လည်း သက်ဆိုင်ပါသည်။ ဤသတ်မှတ်ချက် များကို ကျန်းမာရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်းလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ချိုးဖောက်မှုများအတွက်ပါ အသုံးပြုခဲ့မည်ဆိုလျှင် မည်သည့်လုပ်ရပ်ကတရားဝင်ပြီး ဥပမာ-ပထမအကြိမ် ချိုးဖောက်ပြီး သည့်နောက်၊ မည်သည့်လုပ်ရပ်များက ဆက်လက်၍ လိုက်နာမှုမရှိခြင်း၊ တမင်ကြံရွယ်

ချိုးဖောက်မှုများနှင့် အခြားသော အခြေအနေများစသည်တို့ကို အဆင့် အနေအထားများအား ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ဖော်ပြသင့်ပါသည်။

- အထူးသဖြင့် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများတွင် ကျန်းမာရေးနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်းလုံခြုံရေး ကိစ္စရပ်များကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ရမည်ကို သီးသန့်ဖော်ပြထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ (ILO)၏ ပြဌာန်းချက် ၁၇၆ တွင် “သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများမှ မတော်တဆထိခိုက်သေဆုံးမှုများ (သို့မဟုတ်) အဆိုပါသတ္တုတွင်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသော အလုပ်သမားများ ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှု (သို့မဟုတ်) ပြည်သူလူထုတွင် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်မှုများမရှိစေရန် နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေမှုများမဖြစ်စေရန် ကာကွယ်ရမည်ကိုသိရှိရန်” ဟု ပါရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ILO ပြဌာန်းချက်သည် ပတ်ဝန်းကျင် ရှိဒေသခံ ပြည်သူလူထုအား အကာအကွယ်ပေးရန် ထပ်တိုးထည့်သွင်းထားသည်။ ယင်းအပြင် ILO ပြဌာန်းချက် - ၁၇၆ အပိုဒ် ၇ တွင် “လုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် သူတို့၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင်ရှိသော သတ္တုတွင်းများတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် အလားအလာများကို လျော့နည်းစေရန် (သို့မဟုတ်) ဖယ်ရှားနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်မှုအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရမည်။ အထူးသဖြင့် (...) (ခ) “သတ္တုတွင်းများအား အခြားသူများအား လွှဲပြောင်းချထားခြင်း၊ လည်ပတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပိတ်သိမ်းခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်သမားများအနေဖြင့် သူတို့အား တာဝန်ပေးသော အလုပ်များကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် အလုပ်သမားများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေး (သို့မဟုတ်) အခြားသူ များကို ထိခိုက်စေခြင်းမရှိရန် သေချာအောင်ပြုလုပ်သင့်သည်။”
- လက်ရှိဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) တွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများအနေဖြင့် သတ္တုတွင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်သော မတော်တဆထိခိုက်မှုများ၊ အသက်ဆုံးရှုံးမှုများ နှင့် ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း ထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အစီရင်ခံစာတင်ပြရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြဌာန်းထားပါသည်။ သို့ရာတွင် သတ္တုတွင်းတွင်မဟုတ်ပဲ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်း နေရာများတွင် မတော်တဆထိခိုက်မှုများ (သို့မဟုတ်) ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်းများအတွက် အဆိုပါဥပဒေ ပုဒ်မတွင်ပါဝင်ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ အဆိုပါဒဏ်ရာရရှိမှုများသည်

အလုပ်သမား အိမ်ရာတွင် (သို့မဟုတ်) သတ္တုတွင်းတွင် တိုက်ရိုက်အလုပ်မလုပ်သော အကူဝန်ထမ်းများကို ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခြင်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်တွင် သတ္တုတွင်းတွင် အစပြုဖြစ်ပွားခြင်းမျိုး မဟုတ်သော်လည်း ဥပမာ မြစ်ရေထဲတွင် ပါဝင်စီးဆင်းလာသော ပစ္စည်းများကြောင့် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးတို့အပေါ် သက်ရောက်လာနိုင်သည့် အနေအထားများ၊ အဆိုပါ မြစ်ရေ၊ ချောင်းရေစီဆင်းရာတစ်လျှောက် နေထိုင်ကြသူများအပေါ် ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကိုလည်း သက်ရောက်မှုများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် နည်းဥပဒေကြမ်းရှိ ဤအချက်တွင် အထက်တွင် ဖော်ပြသည့် အချက်များပါဝင်သည့် နယ်ပယ်အားလုံးခြုံငုံနိုင်အောင် ထည့်သွင်းသွားရန်လိုအပ်ပါသည်။

- လက်ရှိဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ တွင် သတ္တုတွင်းနှင့်ပတ်သက်သည့်ကန့်သတ်နေရာ (သို့မဟုတ်) ကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ငန်းအတွင်းသို့ “ခွင့်ပြုချက်မရှိပဲ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်းကို ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်းထင်ရှားလျှင် ၆ လအထိရှိသော ထောင်ဒဏ် (သို့မဟုတ်) ကျပ် ၅၀၀၀ အထိရှိသော ငွေဒဏ် (သို့မဟုတ်) ပြစ်ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို ကျခံစေရမည်” ဟုဖော်ပြကာ ခွင့်ပြုချက်မရှိ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။ ကလေးသူငယ်များနှင့် အရွယ်မရောက်သေးသူများကို အကြမ်းဖက် ဖမ်းဆီးမှုများပြုလုပ်ခြင်းအပါအဝင် ကျူးကျော် ဝင်ရောက်သူများကို မိမိစိတ်သဘောရှိသည့်အတိုင်း ဖမ်းဆီးခြင်းများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်သည့် ဥပဒေအသက်ဝင်မှုစံနှုန်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အသေးစိတ်ရေးသားဖော်ပြရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ လက်တွေ့တွင် သတ္တုတွင်းများ အနေဖြင့် လူနေထိုင်သည့် ဒေသများနှင့် ထိစပ်နေခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေး သူငယ်များအပါအဝင် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်သတ္တုတူးဖော်သူများ လုပ်ကိုင်နေသည့် (သို့မဟုတ်) အရင်ကလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိပါက ယင်းအချက်ကို ဥပဒေတွင် တိကျစွာ ဖော်ပြထားရန်မှာ အထူးအရေးကြီးမည်ဖြစ်ပါသည်။
- လက်ရှိ ဥပဒေပုဒ်မ ၈၉ တွင် ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန်မှအပ သတ္တုတွင်းများ၏ မြေအောက်လုပ်ငန်းခွင်များတွင် အမျိုးသမီးများအား အလုပ်ခန့်ထားခြင်း မပြုရန် တားမြစ်ထားပါသည်။ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍတွင် ဤကဲ့သို့ အမျိုးသမီးများ၏ နေရာကို ဖိနှိပ်ခွဲခြားထားခြင်းကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသင့်ပါသည်။ အခြေခံမူဝါဒမှာ ကျား၊မ၊ မျိုးနွယ်၊ လူမျိုး

စသည်တို့ပေါ် မူတည်ဘဲ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းတွင် အလုပ်အကိုင်များကို တူညီသည့် အလုပ်တာဝန်အပေါ် တူညီသည့်လစာပေးအပ်ရန်နှင့် တူညီသည့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ရပိုင်ခွင့်များကိုပေးရန်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများတွင် အမျိုးသမီးများသည် မြေအောက် သတ္တုတွင်းများတွင်လည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

- တည်ဆဲဥပဒေပုဒ်မ ၉၂ တွင် “ကလေးသူငယ်များကို မည်သည့်သတ္တုတွင်းတွင်မှ အလုပ်ခန့်ထားခြင်းမပြုရ” ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၉၃ ကလေးသူငယ် ဥပဒေအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကလေးသူငယ်အဖြစ် သတ်မှတ်ချက်သည် (အသက် ၁၆ နှစ်အောက်) ဖြစ်ပြီး ယခုအချိန်တွင် နိုင်ငံတကာစံနှုန်း (အသက် ၁၈ နှစ်အောက်) နှင့် ကိုက်ညီရန် ပြန်လည် ဆန်းစစ်လျက်ရှိပါသည်။ တည်ဆဲဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၄ တွင် သက်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှ အသက်နှင့် အလုပ်ခန့်ထားရန် ကျန်းမာကြံ့ခိုင်မှုကို ထောက်ခံပေးသည့် ထောက်ခံချက် မရှိလျှင် အသက် ၁၈ နှစ်အောက် မည်သူမျှ သတ္တုတွင်းတွင် အလုပ်လုပ်ခွင့်မရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ILO ၏ အဆိုးဝါးဆုံးပုံစံဖြင့် ကလေးသူငယ်အလုပ်သမားများ ခိုင်းစေခြင်းပြဌာန်းချက် ၁၈၂ အောက်ရှိ ဘေးအန္တရာယ် ရှိသော လုပ်ငန်းများစာရင်း (Hazardous Work List) တွင် ပါဝင်နေပြီး ကလေးသူငယ် ဥပဒေပြန်လည် ပြင်ဆင်ရာတွင် ယင်းအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်ဟု ယူဆပါသည်။ ယင်းအချက်ကို အခြေခံ၍ နိုင်ငံတကာမှ အကောင်းဆုံး အလေ့အကျင့်များကို လိုက်နာ၍ အရွယ်မရောက်သေးသည့် အသက် ၁၈နှစ်အောက်ကလေးများ သတ္တုတွင်းကဏ္ဍရှိ ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော လုပ်ငန်းများတွင်မရှိစေရန်နှင့် နည်းဥပဒေမူကြမ်းတွင် ကလေးသူငယ် အလုပ်သမားများအား အလုပ်ခန့်ခြင်းကို အတိအလင်းတားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းကို ထည့်သွင်းရန် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အကြံပြုတိုက်တွန်းလိုပါသည်။
- ဥပဒေ အခန်း ၁၈၊ ပုဒ်မ ၉၅ (ဃ) အရ သတ္တုတွင်းအလုပ်သမားများ မြေအောက်တွင် တစ်ရက် အများဆုံးအလုပ်လုပ်ချိန် (ဥပမာ ၈ နာရီ) ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထိုပုဒ်မတွင် အလုပ်၏လိုအပ်ချက်အရ မြေအောက်တွင် လုပ်သည့်အလုပ်ချိန်များကို အဆိုင်းဖြင့် လုပ်ကိုင်နိုင်သည့်စနစ်ကို အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုထားပြီး၊ ထိုအဆိုင်း တစ်ခုချင်းစီသည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ၈ နာရီထက် မကျော်လွန်စေရပါ။ သို့သော်လည်း ယင်းပုဒ်မတွင် ၈ နာရီအဆိုင်းပြီးစီးပါက ရမည့်အနည်းဆုံးအနားယူချိန် သတ်မှတ်ချိန်ကိုမူ ရှင်းလင်းစွာ ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပါ။ မြေအောက်သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းခွင်

များအတွက် စုစုပေါင်းအလုပ်ချိန် နှင့် ကြားကာလတွင် အနည်းဆုံး အနားယူရမည့် အချိန် သတ်မှတ်ချက်များကို နိုင်ငံတကာရှိ အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် အတိအလင်း သတ်မှတ်သင့်ပါသည်။

- မြစ် (သို့မဟုတ်) အခြား ရေလမ်းကြောင်းများထဲတွင် သတ္တုတူးဖော်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် မြန်မာပြည်တွင် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် နည်းဥပဒေများတွင် ယင်းအချက်ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပြီး ရေထဲတွင် လုပ်ကိုင်သည့် အများဆုံး ခွင့်ပြုအလုပ်ချိန်ကိုလည်း သတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းရာတွင်လည်း ဥပဒေမူကြမ်း ရေးဆွဲသူများသည် အလုပ်သမားများ ရေထဲတွင် သတ္တုတူးဖော်လုပ်ကိုင်စဉ် ထိတွေ့ ကိုင်တွယ်ရသည့် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ထို့အတူ ရေငုပ်သမားများအပါအဝင် ရေထဲရှိ သတ္တုတူးဖော်ရာတွင်လုပ်ကိုင်သူများအား လေ့ကျင့် သင်ကြားမှုများ၊ လုံခြုံရေးအထောက်အကူပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် အထွေထွေကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး ကိစ္စရပ်များကို လုံလောက်စွာသင်ကြားပို့ချပံ့ပိုးထားခြင်းနှင့် ကျဉ်းမြောင်းသော ရေလမ်းကြောင်းများတွင် သောင်တူးစက်များ (သို့မဟုတ်) အခြား စက်ယန္တရားများအား ထိတွေ့နိုင်သည့်နေရာများတွင် နေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူ လူထုကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်။
- အခန်း (၉) တွင် ပါရှိသည့် “အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် အရေးယူခြင်း” ဟုဆိုရာ၌ ပုဒ်မ ၂၈ အရ ယခုဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အမိန့် (သို့မဟုတ်) လမ်းညွှန်ချက် တစ်ခုခုကို အလုပ်သမားများမှ လိုက်နာခြင်းမရှိပါက လုပ်ကိုင်ခွင့်ပါမစ်ကိုင်ဆောင်ထားသူ၏ လိုင်စင် နှင့်/သို့မဟုတ် ထိုလိုင်စင်အောက်တွင် လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးထားသော လုပ်ငန်းအားလုံး (သို့မဟုတ်) လုပ်ငန်းတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဆိုင်းငံ့မည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အလွန်ကျယ်ပြန့်လွန်းပြီး မမျှော်မှန်းနိုင်သည့် အခြေအနေများပါဝင်နေသည်။ သို့ပါ၍ လုပ်ငန်းရှင်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူတို့ ဥပဒေအရ တာဝန်ယူရသည့်အပိုင်းမှာ အလွန်ကျယ်ပြန့်သည်ရှိရာ ဥပဒေလိုက်နာလိုမှုကို လျော့နည်းစေနိုင်သည်။ လုပ်ကိုင်ခွင့် ပါမစ်ကိုင်ဆောင်ထားသူနှင့် သူတို့ကိုယ်စား စီမံခန့်ခွဲပေးနေသောသူ(တို့) အနေဖြင့် ဥပဒေအရ တာဝန်ခံရမည့် မူဘောင်ကို ပိုမိုတိကျစွာသတ်မှတ်ပြီးနှင့် ဥပဒေလိုက်နာခြင်း မရှိနိုင်သည့် အဓိကနေရာများ (ဥပမာ အဆိုးဝါးဆုံးသောပုံစံဖြင့် အလုပ်သမားများအားခိုင်းစေခြင်းသည် ဥပဒေကို သိသိသာသာ ချိုးဖောက်နေခြင်းဖြစ်သည်)ကို ပစ်မှတ်ထားပါက အလုပ်သမား သစ်များ အပါအဝင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် လိုင်စင်ပိတ်သိမ်းခံရခြင်းကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဥပဒေကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်

နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

- ILO ပြဌာန်းချက် ၁၈၃၊ အပိုဒ် ၁၁ တွင် အမျိုးသားဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွင် သတ္တုတွင်းကဏ္ဍလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် “တစ်ဦးတည်း (သို့မဟုတ်) အခြားသူများမပါဘဲ အလုပ်လုပ်ရသည့် အလုပ်သမားများအား ကာကွယ်ရန်အတွက် သင့်လျော်သည့် ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်”ဟု တိုက်တွန်းထားပါသည်။ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းကဏ္ဍ၏ အခြေအနေတွင်မူ အဆိုပါစကားလုံးအသုံးအနှုန်းများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်၏ တာဝန်များ ဟုဆိုရာတွင် လက်တွေ့တွင်မူ အခြားသူများသည် သတ္တုတွင်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိထားသည့် နေရာများကို တစ်ဆင့်ပြန်ငှားရမ်းထားခြင်းဖြစ်ပြီး (သန့်စင်ပြီး (သို့မဟုတ်) မသန့်စင် ရသေးသော) သတ္တုရိုင်းများကို ပါမစ်ကိုင်ဆောင်ထားသူထံသို့ ပြန်လည် ရောင်းချနေခြင်း သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ယခုကဲ့သို့သော ဝန်ထမ်း ခန့်ထားမှုပုံစံများကို ပိုမိုစနစ်ကျအောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပါမစ် ကိုင်ဆောင်ထားသူများဖြစ်သည့် တတိယအဖွဲ့အစည်းသည် တစ်ဆင့်ပြန်လည် ငှားရမ်း ခိုင်းနေရသော အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- IFC ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းရေး လမ်းညွှန်ချက် (Environmental Health and Safety Guidelines) သည်လည်း သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် သဘာဝဘေးပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်လုံခြုံရေးနှင့်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် စံနှုန်းများကို ထောက်ပံ့ပေးထားသောကြောင့် သတ္တုတွင်းစံနှုန်းများအတွက် ကိုးကားရန်သင့်တော်ပါသည်။ နောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် Link တွင် ဖတ်ရှု နိုင်ပါသည်။ [1 IFC \(2007\) Environmental, Health and Safety Guidelines for Mining](#)

၃။ လူထုအား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု

က) ထိတွေ့ဆက်ဆံညှိနှိုင်းမှုများနှင့် မကျေနပ်မှုများ နှစ်နာမှုများ ဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်

- သတ္တုတွင်းများသည် ရေရှည်လုပ်ကိုင်ရသောလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ဒေသတွင်းသိသာထင်ရှားသည့် ပြောင်းလဲမှုများကို ဖြစ်စေနိုင်သော လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ သတ္တုတူးဖော်သည့်လုပ်ငန်းကို အောင်အောင်မြင်မြင် လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် အဓိကကျသော လိုအပ်ချက် တစ်ခုမှာ“

လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ လက်ခံသဘောတူခွင့်ပြုချက် (social license)” ရရှိရန်လိုအပ်ပြီး၊ ရရှိထားသည့် အဆိုပါလက်ခံမှုကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေနှင့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဆိုင်ရာလိုင်စင်ထက်ကျော်လွန်ပြီး ဒေသခံလူထု၏ လက်ခံမှုမဟုတ်လျှင်တောင် မကန့်ကွက်မှုကို ရရှိသောလိုင်စင်ဖြစ်သည်။) ယင်းလိုင်စင်ကို ရရှိရန်အတွက်ကြိုးစားရာ အကောင်းဆုံးသော နည်းလမ်းများမှာ ဒေသခံ လူထု၏ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အခွင့်အရေးများကို လေးစားပြီး တစ်သမတ်တည်းရှိ၍ ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိရှိ ဒေသများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံပြီး လုပ်ငန်းခွင်အဆင့် မကျေနပ်မှုများ၊ နစ်နာမှုများကို ဖြေရှင်းသည့်လမ်းစဉ်များကိုလည်း နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့်အညီ ထားရှိခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့် လမ်းညွှန်မှုများကို International Council of Mining and Metals (နိုင်ငံတကာသတ္တုရိုင်း နှင့်သတ္တုတွင်းကောင်စီ) တွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။²[ICMM \(2015\) Understanding company-community relations toolkit](#)

- ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အလုပ်သမားနှင့် သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းများကြောင့် သက်ရောက်မှုများခံရသည့် ဒေသများအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားရန်နှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများအတွက် သီးခြားသတ်မှတ်ထားသော အခွင့်အရေးများ ကို လိုင်စင်ကိုင်ဆောင်ထားသူများအနေဖြင့် လေးစားရန် အတိအလင်းထည့်သွင်းစေလိုပါ သည်။
- သတ္တုတွင်းများအနေဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဥပဒေနှင့် ဆက်စပ်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်သက်ရောက်မှုဆန်းစစ်ချက် [Environment Impact Assessment (EIA) လုပ်ငန်းစဉ်အရ (EIA)] စစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှု [Environmental Management Plan (EMP)] စီမံချက် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မလိုလားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ထိခိုက်မှုများကို လျော့ချနိုင်ရန် အတွက် EMP ကိုရေးဆွဲရမည်ဖြစ်ပါသည်။
- ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန်အတွက် နည်းဥပဒေတွင် နှစ်စဉ်ရေရှည်တည်တံ့စေရန်ဆောင်ရွက်မှု အစီရင်ခံစာ (sustainability report) တစ်ခု တင်ရမည့်လိုအပ်ချက် ထည့်သွင်းရန် အကြံပေးလိုပါသည်။

- ထို့အပြင် လူ့အခွင့်အရေးများအပေါ် ဆိုရွားစွာ ထိခိုက်ခံစားရမှုများအတွက် ပြန်လည် ကုစားမှုများပြုလုပ်ပေးရာတွင် အခွင့်အရေးပိုင်ဆိုင်သူတို့ ထိခိုက်ခံစားရသည့် ပမာဏနှင့် ကိုက်ညီ လုံလောက်သည့် ကုစားမှုပြုလုပ်ပေးရန် အရေးကြီးသည်ဖြစ်ရာ အဆိုပါအချက်ကို သေချာစေရန် ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေတွင်လည်း သတ္တုတွင်းများ အားလုံးတွင် မကျေနပ်မှုများ၊ နစ်နာမှုများကို ဖြေရှင်းသည့်ယန္တရားစနစ် (operational grievance mechanism) တစ်ခု ထားရှိရန်လိုအပ်သည့်အချက်ကို ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းသင့်သည်။

- အောက်ဖော်ပြပါ အချက်နှစ်ချက်အား နည်းဥပဒေတွင် ဘာသာစကားလိုအပ်ချက်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းသင့်သည်။လိုင်စင်ရရှိထားသူများအနေဖြင့်

က) ကုမ္ပဏီ၏ မြန်မာဘာသာစကား (နှင့် အခြား သင့်တော်သော ဘာသာစကားများ) ဖြင့် ရေးသားထားသည့် ရေရှည်တည်တံ့ရန်အတွက် နှစ်စဉ် အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေရမည်။ အဆိုပါ အစီရင်ခံစာကို ကုမ္ပဏီဘဏ္ဍာရေးနှစ်ပြီးဆုံးပြီး ခြောက်လအတွင်း ထုတ်ပြန်ရမည်။ ဤအစီရင်ခံချက်သည် ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မည်ကဲ့သို့ တာဝန်ယူမှုရှိစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်ကို ဖော်ပြရမည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာကိုလည်းကုမ္ပဏီ၏ ဝက်ဆိုက်ဒ်တွင်လည်း တင်ထားသင့်သည်။ အစီရင်ခံစာ တင်ထားသည့် ဝက်ဆိုက်ဒ်စာမျက်နှာလင့်ခ်ကိုလည်း သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုမ္ပဏီများညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန (DICA) သို့ အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ခ) လိုင်စင်ရပြီးခြောက်လအတွင်း မကျေနပ်မှုများ၊ နစ်နာမှုများကို ဖြေရှင်းပေးသည့် ထိရောက်သော ယန္တရားစနစ်တစ်ခုကို သက်ဆိုင်ရာလူထုကိုယ်စားလှယ်များနှင့်ပူးပေါင်း၍ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ ဆက်လက်၍ ကုမ္ပဏီ၏အဆိုပါကိစ္စရပ်အတွက် သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိအရာရှိဝန်ထမ်း၏ နာမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန် လိပ်စာအပြည့်အစုံနှင့် အတူ DICA နှင့် သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနသို့ ပေးပို့ထားရပါမည်။ ဤယန္တရားစနစ်ကိုလည်း ကုမ္ပဏီ၏ ဝက်ဆိုက်ဒ်တွင်တင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ကုမ္ပဏီကြောင့်ထိခိုက်မှုရှိသူများအနေဖြင့်လည်း အလွယ်တကူ သိရှိဆက်သွယ် အသုံးပြုနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။ မကျေနပ်မှုများနစ်နာမှုများကို ဖြေရှင်းသည့် ယန္တရားစနစ်နှင့် ပတ်သက်သည့်အချက်များကို နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဂ) သတ္တုတွင်းဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၀(ည) တွင် မြေအောက်မိုင်းခွဲမှု မပြုလုပ်ခင်“ပတ်ဝန်းကျင် ဒေသများတွင် နေထိုင်သူများ အားလုံးကိုကြိုတင် အသိပေးအကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်သည် အပြင် မိုင်းခွဲမှုပြုလုပ်မည့်နေရာသို့ ဝင်ရောက် နိုင်သည့် အပေါက်တိုင်းကို ဝင်ရောက်မှု မရှိစေရန် စောင့်ကြပ်ထားရမည်” ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဤညွှန်းဆိုချက်နှင့် ဆက်စပ်၍ MCRB အနေဖြင့် ကျောက်တုံးများအား မိုင်းများဖြင့်ဖြိုခွဲနေသည့် နေရာအနီး တစ်ဝိုက်တွင် နေထိုင်သည့်လူများအား အင်တာဗျူးများ ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ထိုသူများမှ မြေအောက် မိုင်းခွဲမှုများသာမက မြေပေါ် ဖောက်ခွဲမှုများသည်လည်း ရပ်ရွာနေလူထုများအတွက် အနှောင့် အယှက်ဖြစ်နေပြီး ထိုသို့ဖောက်ခွဲမှုများမပြုလုပ်ခင် ကြိုတင်အသိပေး အကြောင်းကြား ပေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးခြင်းကိုလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။

ခ) လူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး

- သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနသည် “corporate social responsibility” (CSR) ကို ပိုမို နားလည်သိရှိရန် စိတ်ဝင်စားသည်ကို MCRB အနေဖြင့် သတိပြုမိပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် ဦးစွာ ထောက်ပြလိုသည်မှာ -“CSR” ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မတူညီသော နားလည် ဖွင့်ဆိုမှုများ နှင့် နားလည်မှုများလွဲမှားခြင်းများရှိရာ သို့ပါ၍ အဆိုပါ အသုံးအနှုန်းကို တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် နိုင်ငံတကာ သတ္တုရိုင်းနှင့် သတ္တုတွင်းကောင်စီ (International Council of Mining and Metals (www.icmm.com))၏ အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြသော နိုင်ငံတကာသတ္တုတွင်း ကုမ္ပဏီကြီးများ သာမက ကမ္ဘာ့ဘဏ်/အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရံပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) (သို့မဟုတ်) ကုလသမဂ္ဂကဲ့သို့သော အဖွဲ့များအနေဖြင့်လည်း အသုံးပြုကြခြင်းမရှိတော့ပါ။ ဦးဆောင် လမ်းပြစီးပွားအဖွဲ့အစည်းများက တာဝန်ယူမှုရှိသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင် သင့်သည် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ယခုကျင့်သုံးနေကြပြီဖြစ်ပါသည်။
- ရရှိသည့်အကျိုးအမြတ်ကို မျှဝေရောက်ရှိစေရန် သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီများမှ ဒေသခံပြည်သူ လူထုနှင့် ထိတွေ့ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းလုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ဒေသအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ လုပ်ဆောင်မှုများကို ဖော်ပြရန် ICMM ကအသုံးပြုသည့်စကားလုံးမှာ “ဒေသခံပြည်သူများ

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ခြင်း (Community Development)” ဖြစ်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ယင်းကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မည်သည့်ကိစ္စမျိုးကိုမဆို
သတ္တုတွင်းဥပဒေတွင် “Community Development” လူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
ခေါင်းစဉ်ငယ်အောက်၌ ထားရှိသင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

- လုပ်ငန်းမှသက်ရောက်မှုများအား ဖြေရှင်းရန်နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထုနှင့် ရင်းနှီးမှု
တည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် သတ္တုတွင်း ကုမ္ပဏီအများအနေဖြင့် ထိရောက်သည့်
ဒေသခံပြည်သူများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။
ထိုအပြင် အဆိုပါဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို အသုံးပြုပြီး ကုမ္ပဏီအများအနေဖြင့် ၎င်းတို့
လုပ်ငန်း၏ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ပြည့်စေနိုင်ပါသည် (ဥပမာ - ဒေသခံပြည်သူများကို
အလုပ်ခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ အလုပ်သမားလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းခြင်း)။ ဒေသခံ
နေရာများတွင် မဟာဗျူဟာကျကျ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာမှ
ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်လမ်းညွှန်ချက်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။
- သတ္တုတွင်းစည်းမျဉ်းများသည်လည်း သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီများအား ဒေသခံပြည်သူများ၏
လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီနိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အတူ ညှိနှိုင်းရေး
ဆွဲထားသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရန် အားပေး
တိုက်တွန်းသင့်သည်။
- နှစ်ဦးနှစ်ဘက်က ဆီလျော်သည်ဟုယူဆပါက တစ်ခုသို့ တစ်ခုထက်ပိုသော ဒေသခံ
ပြည်သူများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသဘောတူညီချက်များ (Community Development
Agreements (CDA))ကို ညှိနှိုင်းရန်ကုမ္ပဏီနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လုပ်ဆောင်နိုင်မှု
ကို အဆိုပါသတ္တုတွင်းဥပဒေစည်းမျဉ်းများအနေဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။ ထို CDA ကို
ရေးဆွဲရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများအပေါ်သက်ရောက်မှုများအား စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့်
မကျေနပ်မှုများ၊ နှစ်နာမှုများကို ဖြေရှင်းပေးသည့် လမ်းစဉ်ကိုလည်း ထည့်သွင်းသင့်သည်။
- လက်ပံတောင်းကြေးနီသတ္တုတွင်းစီမံကိန်းအတွက် ပြန်လည်ညှိနှိုင်း၍ ထပ်မံချုပ်ဆိုခဲ့သော
စာချုပ်တွင်ပါဝင်သည့် “အမြတ်အစွန်း၏ ၂ % ကို လူထုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမည်”⁶
ဆိုသည့် ကိုင်တွယ်မှုပုံစံမျိုးကို ထပ်မံပါရှိလာမည်ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အားမပေးပါ။

- မဖြစ်မနေ ငွေကြေးသုံးရမည်ဟု ဖိအားများပေးခြင်းကြောင့် ငွေများအား အသုံးပြုရာတွင် လွဲမှားသည့်နေရာများတွင် အသုံးပြုခြင်း၊ အကျင့်ပျက်ချစားခြင်းနှင့် အလေအလွင် ဖြစ်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေတတ်ပါသည်။ ယင်းသည်လည်း ကုမ္ပဏီနှင့် လူထုအကြား ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပြီး လူထုအချင်းချင်းကြားတွင်လည်း ပြဿနာများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ အကယ်၍ ကြီးမားသော ငွေကြေးသုံးစွဲမှုကြောင့် အနီးအနားတွင် ရှိသော ဒေသအချို့သည် အကျိုးခံစားရပြီး အခြားအနည်းငယ် အလှမ်းဝေးသော ဒေသက ထိုကဲ့သို့မရရှိလျှင်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါဒေသခံပြည်သူများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ဆောင်မှု များ ပြုလုပ်မှုကြောင့် အကျိုးခံစားနေရသည့် နေရာသို့ အခြားနေရာမှလူ ဝင်ရောက် ရွှေ့ပြောင်းလာမှုများ ရှိနိုင်ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။
- ဥပဒေအရ မဖြစ်မနေငွေကြေးသုံးစွဲရမည်ဆိုပါက အစိုးရ (သို့မဟုတ်) ဒေသခံ ပြည်သူများမှ ငွေများကို တောင်းဆိုလာချိန်တွင် ကုမ္ပဏီမှ မပေးနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုး ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာထိခိုက်မှုများနှင့် အစိုးရ၏ စည်းမျဉ်းချိုးဖောက်မှုများလည်း ဖြစ်ပေါ် လာစေနိုင်သည်။ ထို့အတူ ကုမ္ပဏီများက ထိုငွေကြေးများကိုသုံးစွဲရာတွင် သက်ဆိုင်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများထံသို့ တိုက်ရိုက်(သို့မဟုတ်) တစ်ဆင့်ခံများမှတစ်ဆင့် ငွေများ ပေးသည့် အစီအစဉ်များပြုလုပ်လာပါက ငွေအလွဲသုံးစားပြုမှုများကိုလည်း ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်သည်။
 - ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် ဥပဒေအရ မဖြစ်မနေ ၂ % အားသုံးစွဲရမည်ဆိုသည့် အချက်မှာလည်း တကယ်တမ်းတွင် ဥပဒေတွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်အောက်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး သက်ရောက်မှုများကို စီမံခန့်ခွဲရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက် အသုံးပြုရမည်သာဖြစ်ပါသည်။
 - ဥပဒေအရ အမြတ်ငွေနှင့်ဆက်စပ်၍ သုံးစွဲရမည်ဆိုသည်အတွက် သတ္တုတွင်း သက်တမ်း အစကလများတွင်ဖြစ်သည့် အမြတ်အစွန်းမရသေးသည့် ကုမ္ပဏီများအား လူထုဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပါဝင်လိုမှုကို အားလျှော့စေနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်းပဲ လူထုအတွက် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ အရည်အချင်းကျွမ်းကျင်မှုများ မြှင့်တင် ပေးခြင်းနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းကွင်းဆက်ကို ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်

လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ခွင့်ပြုမှုရယူခြင်းသည် အားပေး ထောက်ခံသင့်သည့် အချက် ဖြစ်ပါသည်။

- ဥပဒေအရ မဖြစ်မနေငွေကြေးသုံးစွဲမှုလိုအပ်ချက်ထားရှိခြင်းကြောင့် ကုမ္ပဏီများအား ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများ လုပ်ဆောင်ပေးရမည့် အခန်းကဏ္ဍသို့ ရောက်ရှိသွားအောင် တွန်းပို့ခြင်းများဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုများသည် အစိုးရမှလုပ်ဆောင်ပေးရမည့် အဓိကအခန်းကဏ္ဍဖြစ်ပြီး သတ္တုတွင်းကဏ္ဍအပါအဝင် အခြားမှရရှိရမည့် အခွန်အခများအားလုံးကို အပြည့်အဝကောက်ခံပြီး လုပ်ဆောင် ပေးရမည့် “ကာကွယ်ရန်တာဝန်” ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ကုမ္ပဏီများအား မှီခိုအားထားမှုများဖြစ်ပေါ်သည့်အခါ ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် ကုန်စည်လည်ပတ်မှု (သို့မဟုတ်) အခြားသော အကြောင်း များကြောင့် အမြတ်အစွန်းမရသည့်အခါ (သို့မဟုတ်) ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းခြင်း (သို့မဟုတ်) သတ္တုတွင်းများပိတ်သိမ်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ ကျောင်းများနှင့် ကျန်းမာရေး ဌာနများ ပိတ်ပစ်ရမည့် အခြေအနေများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။
- ဥပဒေအရကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် မဖြစ်မနေငွေကြေးသုံးစွဲမှုလိုအပ်ချက်ကြောင့် တွင်းထွက် ပစ္စည်းများတူးဖော်ရေးကဏ္ဍမှရရှိသည့် အမြတ်ငွေများဝေငှခြင်းနှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးအဖြေထုတ်ခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းများပြုလုပ်၍ ဒေသခံပြည်သူများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစားထိုးမသုံးသင့်ပါ။ အကယ်၍ မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ဥပဒေအရ လူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ငွေကြေးသုံးစွဲစေခြင်းကို စတင် လုပ်ဆောင်ရန်စဉ်းစားပါက ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ကျယ်ပြန့်သောဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်၍ အဖြေရှာမှုများ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

၄။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှု

- သတ္တုတွင်းဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၀၆/၁၀၇) သည် သိသာသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို သက်ရောက်နိုင်မှုများကို ဆန်းစစ်ခြင်း စည်းမျဉ်းသည် လုံလောက်မှုမရှိသောကြောင့် ပြည့်စုံမှုရှိစေရန် ပြန်လည် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

- သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းကာ ၂၀၁၂ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ပုဒ်မ ၇ နှင့် ၁၀ အောက်ရှိ ရေအသုံးပြုခြင်းနှင့် ရေအရည်အသွေး၊ အညစ်အကြေး၊ (cyanide အပါအဝင်)အန္တရာယ်ရှိသည့် ဓာတုပစ္စည်းများ၊ မြေအသုံးပြုခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးကွဲများ၊ လေထုအရည်အသွေး၊ အသံနှင့်တုန်ခါမှုများ၊ စွမ်းအင်အသုံးပြုခြင်းနှင့် အမြင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ အပါအဝင် သတ္တုတွင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပတ်ဝန်းကျင် သက်ရောက်မှုများအတွက် လုပ်ငန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ တိကျသည့်စံနှုန်းများကို ရေးဆွဲသင့်သည်။ ထိုစံနှုန်းများကို ရေးဆွဲရာတွင်လည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရံပုံငွေအဖွဲ့ (IFC)၏ ၂၀၀၇ [သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး လမ်းညွှန်ချက်များ](#)ပေါ် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ အဆိုပါစံနှုန်းများသည် ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းကို ဦးစားပေး ထည့်သွင်းရေးဆွဲသင့်ပါသည်။
- တည်ဆဲဥပဒေ (အခန်း ၅၊ ပုဒ်မ ၁၆ နှင့် ၁၇) တွင် ပါမစ်ကိုင်ဆောင်ထားသူများ အနေဖြင့် အများပိုင်ရေကိုအသုံးပြုရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနနှင့် ဆက်သွယ်ရန် လိုအပ်သည့် အချက်ကိုကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုမိပါသည်။ MCRB က ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် ဒေသအဆင့်တွင် အဆိုပါအချက်ကို - အထူးသဖြင့် သတ္တုပစ္စည်းများ တူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းအား ၎င်းတို့အသုံးပြုသည့်ရေပမာဏအတွက် သင့်တော်သည့် ငွေကြေး ကောက်ခံမှု ကိစ္စတွင် - အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အဆင်မပြေမှုများဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါလိုအပ်ချက်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို လက်ရှိ ဥပဒေတွင် ပြန်လည်ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ပြီး အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော စံနှုန်းများနှင့် EMPs စီမံချက်များနှင့်အညီ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသင့်ပါသည်။
- နည်းဥပဒေသစ်များသည် လိုင်စင်ရရှိထားသူများအနေနှင့် မြေဇာပုံများ၊ ရေကာတာများ၊ ယိုဖိတ်မှုများကို စီမံခန့်ခွဲမှုများ၊ လုပ်ငန်းများပြီးစီး၍ ပိတ်သိမ်းမှုများနှင့် ပိတ်သိမ်းမှုအပြီးနှင့် ပြန်လည် တည်ဆောက်မှုများစသည့် သတ္တုတူးဖော်ရေးတွင် ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ အတွက် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီစွာ လုပ်ဆောင်သွားရမည့် အချက်ကို သဘောအောင်ပြုလုပ်သင့်သည်။ ထိုအချက်များကို စောင့်ကြည့်၍ လုပ်ဆောင်ရမည့်

လိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာမှုရှိစေရန် ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်မှုရှိပါက ဒဏ်ကြေးနှင့် ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ခြင်းကို ဥပဒေတွင် လိုအပ်ချက်အဖြစ် ထည့်သွင်းသင့်ပါသည်။

- တည်ဆဲဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ တွင် အရည်၊ အညစ်အကြေးများ၊ မြေဇာပုံများနှင့် အန္တရာယ်ရှိသည့် အငွေ့များကို တာဝန်ယူမှုရှိစွာ ကိုင်တွယ်ရန်လိုအပ်သည့် လမ်းညွှန်ချက်အချို့ကို ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း ယခုလက်ရှိ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေထဲတွင် ယိုဖိတ်မှု ကာကွယ်ခြင်း အကြောင်း မပါရှိပါ။ အချိန်ကာလကြာလာသည်နှင့်အမျှ အမျိုးမျိုးသော အရည်များနှင့် ရေနံများ ယိုဖိတ်ခြင်းကြောင့် မြေတိုက်စားမှုများဖြစ်ပေါ်ပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် မြေပြိုမှုများ ဆက်လက်၍ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဖော်ပြထားသည့် ဓာတ်ခွဲခန်း စစ်ဆေး အဖြေထုတ်မှု များသည် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေနိုင်သော်လည်း လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း အလုပ်သမားများ၏ နေ့စဉ် ဆောင်ရွက်ချက်များသည်လည်း အရေးကြီးရာ စက်များမှ စီးယိုဖိတ်စင်ခြင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စများကို ဖမ်းဆီးနိုင်ရန်အတွက် ယခု ပုဒ်မတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။
- MCRB မှ အကြီးစားနှင့်အလတ်စား သတ္တုတွင်းများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်မှုများအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်မှုအားဆန်းစစ်ခြင်း (Environmental Impacts Assessment) လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ကာ လုပ်ဆောင်သင့်သည်ကို အကြံပြုလိုပါသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု စီမံချက် EMPsများ ရေးဆွဲရာတွင်လည်း အထက်ဖော်ပြပါ စံနှုန်းများကို အခြေခံ၍ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုက်နာမှု အသိပေး လက်မှတ်ထုတ်ပေးရာတွင်လည်း ယင်းတွင်ပါဝင်သော စာချုပ်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များ အားလိုက်နာ၍ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်ခြင်းတို့အား အဓိကထား၍ စီမံခန့်ခွဲစေလိုပါသည်။ EIAs/EMPs များသည် မိမိကိုယ်တိုင်ရော လူထုကပါ စောင့်ကြည့် အကဲဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် အများကြည့်ရှုနိုင်သည့် စာရွက်စာတမ်းများဖြစ်သင့်သည်။ IEE/EIAs များသည် သတ္တုတွင်းကဏ္ဍပုံပေါ်လာသည်နှင့်အမျှ စီမံကိန်းစက်ဝန်းအတွက် တိကျသည့် အဆင့်များအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် အချက်များကို တိကျစွာ ဖော်ပြ ထားသင့်ပါသည်။ IEE/EIA အချက်များကို လိုင်စင်လျှောက်ထားရာတွင် ကြိုတင်၍ ထည့်သွင်း လျှောက်ထားရခြင်းမှာ လုံးဝမလိုအပ်ပါ။ သို့သော်လည်း ချပေးသည့်လိုင်စင်များသည်

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်နှင့် အခြားလိုင်စင်ချပေးရန် လိုအပ်ချက်များကို
ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရန်တောင်းဆိုမှု ရှိရပါမည်။